Maa- ja metsätalousvaliokunta
Kulttuuripoliittinen selonteko

Suvi Louhelainen, Suomen Kylät ry

Kuuleminen 14.3.2025

Koko Suomi on yhtä kylää

- Liki **4500** toiminnallista kylää
- **Yli 100** milj. €:n edestä vapaaehtoistyötä vuonna 2024 (5,2 milj. tuntia)

- **Teemme töitä valtakunnallisesti paikallisten puolesta:** kylätoiminta, kyläturvallisuus ja varautuminen, maaseutuasuminen ja paikallinen yhteisölähtöinen kehittäminen ovat toimintamme ydintä

- Suomen Kylät ry:n jäseniä ovat 19 maakunnallista kyläyhdistystä ja 53 Leader-ryhmää sekä valtakunnallisia ja maakunnallisia järjestöjä, kuten maakuntaliittoja

Suomen Kylät
Finlands Byar

#YlpeydelläKylästä

1. Suomen alueiden erilaisuus

- Maaseutu tuo kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta vaativia näkökulmia selontekoon:
    - Suomen pinta-alasta 95 % on maaseutua ja lähes 70 % pinta-alasta on harvaan asuttua. Suomalaisista lähes 1,5 miljoonaa asuu maaseudulla.
    - Jopa 2,9 miljoonaa suomalaista viettää aikaa maaseudulla vapaa-ajanasunnollaan. Vapaa-ajanviettopaikkakunnalla vietetään keskimäärin vuodesta 103 vuorokautta.
- **Alueiden erilaisuus ja väestö- sekä elinkeinorakenteiden ja paikkariippumattomuuden luomat erilaiset lähtökohdat kulttuuritoiminnalle tulisi näkyä painokkaammin selonteon toimenpide-ehdotuksissa.**
- Kulttuuripoliittisen selonteon maaseutualueita koskevat termistöt: maaseutu on siellä asuvien ja siellä vapaa-aikaansa viettävien keskeinen elinympäristö, ei sivussa jossakin.

Suomen Kylät
Finlands Byar

2. Vuorovaikutuksen ja yhteistyön paikalliset ulottuvuudet

Maaseutualueiden, kylien ja myös kaupunginosien näkökulmasta toimiva vuorovaikutteinen yhteistyö kuntien ja paikallisyhteisöjen välillä on oleellista.

- **Kulttuuritoiminta on yksi keskeisistä teemoista, joita voidaan aktivoida paikallisesti.** Noin 170 kunnassa on olemassa kyläyhdistysten ja kunnan välinen yhteistyöelin.

- **Paikalliset kyläyhdistykset ja Leader-ryhmät ovat merkittäviä kulttuuritapahtumien järjestäjiä** ja toteuttajia sekä rahoittajia ja mahdollistajia alueillaan ja paikallisesti.

- Kulttuuritoiminnalla on selonteonkin tunnistamana vaikutusta yhteisöjen henkiseen kriisinkestävyyteen ja tätä kautta yhteiskuntamme kokonaisturvallisuuteen. **Paikallisen toiminnan aktivoiminen ja taloudellinen mahdollistaminen sekä toimiva paikallinen, seudullinen ja alueellinen yhteistyö ovat tässä avainasemassa.**

3. Osallisuus

- **Julkisen rahoituksen merkitys korostuu Suomessa maaseutualueiden merkittävästä osuudesta ja pitkistä etäisyyksistä johtuen.** Kulttuuripoliittisin toimin on huolehdittava siitä, että suomalaiset asuinpaikasta riippumatta pääsevät osalliseksi kulttuurista ja taiteesta.

- **Suomalaisella maaseudulla on valtavasti potentiaalia kulttuurin ja taiteen näkökulmasta.** Tapahtumilla on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia sekä vaikutuksia alueiden ja paikallistason pito-, veto- ja lumovoimaan.

- Huomiota tulisi kiinnittää siihen, **miten eri puolella Suomea tapahtunut kouluverkon supistaminen vaikuttaa lapsille ja nuorille tarjolla oleviin kulttuurin ja taiteen sekä taiteen perusopetuksen tarjontaan tilanteessa, jossa kulttuuriharrastuksessa palvelevat tilat ovat etäällä maaseudun lapsista ja nuorista**.

4. Kulttuuritoiminnan tilat

- Yli 3200 kylätalolla ja -tilalla on merkittävä rooli kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden ja osallisuustavoitteiden näkökulmasta.

- Seurantalojen korjausavustus on ehdottoman tärkeä tuki kylätaloille, jotta paikallisyhteisöillä on mahdollisuus ylläpitää ja kunnostaa yhteisöllisiä tiloja edelleen kulttuuritoimintaan hyödynnettäväksi. Suomen Kylät katsoo, että **seurantalojen korjausavustus** tulee palauttaa vähintään aiemmalle tasolle

    - Kyläyhdistysten pääosin vapaaehtoisvoimin ylläpitämät kylätalot toimivat myös esimerkiksi kansalaisopistojen kurssien järjestämispaikkoina muun monipuolisen toimintansa ohella.

    - Kylätalojen käytön mahdollistaminen edellyttää, että kylätalojen kunnostukseen on saatavissa avustuksia (seurantalojen korjausavustukset) ja, että paikallisyhteisöjen toimintaedellytykset ovat kunnossa.

Suomen Kylät
Finlands Byar

- Konkreettisia toimenpiteitä voivat esimerkiksi olla
  - Taloudellinen mahdollistaminen: paikallistoimijoiden harkinnanvaraisten avustusten turvaaminen
  - Toimivat paikallistason yhteistyörakenteet ja yhteistyö kyläyhdistysten ja kuntien sekä kulttuuritoimijoiden välillä
  - Liikkuvat kulttuuripalvelut ja kiertueet, kuten konsertit, taidenäyttelyt, teatterit ja kirjastopalvelut
  - Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta ja harrastusmahdollisuudet